

ПРОБЛЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКАМИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

В умовах перехідної економіки, на етапі формування та розвитку ринкових інститутів банківська система України ще сповна не мобілізувала й не реалізувала усі властиві їй стимулюючі можливості. Відтак саме банківський сектор потребує удосконалення, розробки фундаментальних та прикладних засад її подальшого зміцнення, усунення негативних проявів, які мають місце в сучасній банківській практиці. Особливостями розвитку сучасної банківської системи є стрімке проникнення іноземного капіталу і впливу глобалізаційних процесів на становлення банківського сектору. Серед наукових праць, у яких досліджуються проблеми розвитку національного банківського простору в умовах глобалізації необхідно виділити праці як зарубіжних так і вітчизняних авторів: Ханс-Ульріх Деринг, ДЖ.Ф. Маршал, Жозет Перар, Рубенс Рипутро, З.О. Луцишин, Ю.М. Пахомов, С.І. Соколенко, І.С. Гуцал, А.А. Мещеряков, С.Я. Пруський. Проте питання ролі глобалізації для вітчизняних банків, її наслідки для забезпечення стабільності, фінансової стійкості й надійності банківської системи України залишаються ще недостатньо дослідженими. Саме тому, необхідність своєчасного виявлення змін і розробка рішень щодо розвитку банківської системи України, які допомогли б ефективно використовувати переваги глобалізації світової економіки обумовлює актуальність даного дослідження для України.

Процеси глобалізації світової економіки не могли і не зможуть обминути ні Україну, ні її фінансово-банківську систему, особливо з огляду на відкритість вітчизняної економіки. Іноземний капітал займає дедалі значніше місце в банківській системі України. Про це свідчить той факт, що станом на 01.01. 2007 року було зареєстровано 13 іноземних банків, а частка іноземного капіталу в банківській системі України становила 27,6%, а станом на 01.10. 2007 року – відповідно 16 іноземних банків та 35%. Загалом підвищення ролі іноземного капіталу позитивно впливатиме на розвиток банківської системи в цілому внаслідок посилення міжбанківської конкуренції. Саме цей факт спонукає вітчизняні банки приймати участь у жорсткій боротьбі, а це в свою чергу вимагає диверсифікації діяльності. Сучасні банки пропонують своїм клієнтам широкий набір послуг, беруть участь у найрізноманітніших фінансових операціях, забезпечуючи професійне виконання покладених на них функцій. Очевидно, що переважаючий за своєю значимістю вид банківської діяльності, – кредитування – виступає одним з найважливіших факторів всебічного економічного розвитку. Між позичковими і інвестиційними операціями комерційних банків існує тісний взаємозв'язок. Оскільки ці операції є найбільш дохідними, то як правило, вони

представляють для банку суттєвий ризик. Ось чому банки зобов'язанні підтримувати оптимальну структуру своїх активів і в залежності від економічної ситуації змінювати її або на користь позик, або на користь інвестицій. Банківські установи все більше зусиль зосереджують на активізації та розширенні кола операцій. Здійснення таких операцій зумовлені насамперед прагненням банків досягти найбільшої дохідності за одночасної підтримки своєї платоспроможності; розширенням клієнтської бази банку і створення структури їх комплексного обслуговування; зміцненням конкурентної позиції банку на ринках; зниженням загального ризику банківської діяльності. Інвестиційні вкладення, в тому числі вкладення в цінні папери посідають важливе місце у структурі доходних активів банку. Станом на 01.10.2007 р. вони становили 4,6 % у структурі активів банківської системи України.

Серед основних переваг входження іноземних банків в банківський сектор України повідні економісти називають запровадження нових видів банківських послуг, розвиток фінансових інновацій, що підвищить якість обслуговування клієнтів; зниження вартості стандартизованих банківських продуктів, що є результатом як підвищення продуктивності праці, так і зростання конкуренції; зменшення рівня витрат у банківській системі завдяки економії від масштабу. Основними мотивами входження іноземних банків є захоплення нових ринків і одержання більш високого прибутку. Пізніше основним мотиваційним фактором стане одержання ринкових переваг. Однією з типових ознак відкриття ринків є "зняття вершків": могутні іноземні банки, продаючи більш складні послуги, легко приваблюють кращих клієнтів, що несуть найнижчі ризики, чим ускладнюють конкуренцію для інших банків. На сьогодні спостерігається переорієнтація іноземних банків на роздрібний ринок.

Саме тому, однією із конкурентних переваг національних банків повинна стати інвестиційна діяльність банківських установ. Звичайно існують великі труднощі у цьому напрямку. В першу чергу – це проблема капіталізації. Адже сукупні активи найбільшого українського банку становлять 43022 млн.грн., що є в певній мірі занадто малими, щоб витримувати конкуренцію банків-гігантів, що приходять до нас з-за кордону. Наступною проблемою у даному питанні є недостатній розвиток реального сектора економіки. Стратегічні для економічної безпеки країни підприємства, у яких невисока кредитоспроможність, банки або не кредитуватимуть взагалі, або ж вони отримуватимуть кредити на жорсткіших умовах. І ще одна не менш важлива проблема щодо здійснення інвестиційної діяльності банків – це питання розвитку фондового ринку, який на сьогодні знаходиться на етапі розвитку, і який відіграє основну роль у розвитку економіки і участі банків у процесах інвестування.